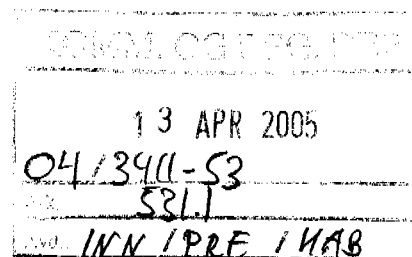

Kommunal- og regionaldepartementet
Att.: Fung. Ekspedisjonssjef Stephan Mo
Postboks 8112 Dep
0030 Oslo

Vår ref. MERMIH

Deres ref. 04/3411-3KA

Oslo 28.03.2005

Vedrørende høringsnotat – NOU 2004:20 Ny utlendingslov

Det vises til brev datert 23.12.2004 fra Kommunal- og regionaldepartementet vedrørende Utlendingslovutvalgets utredning NOU 2004:20 Ny utlendingslov.

Norges Røde Kors vil gi følgende kommentarer til Utlendingslovutvalgets forslag til tiltak som vurderes fremmet til en eventuell lovproposisjon i løpet av 2005, jfr pkt 3 i ovennevnte brev.

KOMMENTARER TIL HØRINGSFORSLAGET

Om forslag til tiltak som skal beskytte utenlandske kvinner mot voldelige menn i Norge i ekteskapsammenheng og visumsammenheng

Norges Røde Kors støtter lovutvalgets forslag om å styrke beskyttelsen av utenlandske kvinner som er gift med voldelige menn i Norge.

Et sentralt element i arbeidet med å redusere overgrep og vold i ekteskap inngått mellom utenlandske kvinner og voldelige menn i Norge, har vært bestemmelsen i utlendingsforskriftens § 37 sjette ledd annet punktum om opphold på selvstendig grunnlag.

Bestemmelsen i lovforslagets § 64 er noe endret i forhold til gjeldende regel. Norges Røde Kors støtter utvalgets forslag til endring som gjør bestemmelsen kjønnsnøytral.

Vi er imidlertid bekymret for at forslaget om å omforme bestemmelsen fra en rettighetsbestemmelse til en "kan-bestemmelse" kan bidra til å svekke sikkerheten for personer av utenlandsk opprinnelse som blir utsatt for vold og overgrep i private relasjoner.

Videre mener vi at den nye bestemmelsen også bør dekke forhold hvor offeret er blitt utsatt for mishandling og overgrep av andre familiemedlemmer enn ektefellen. Særlig i tvangsekteskapsaker ser vi en tendens til at psykisk og fysisk mishandling utøves overfor offeret også av andre familiemedlemmer.

Råd og veiledning i forhold til denne bestemmelsen er ikke underlagt fri rettshjelp. Det betyr at hjelpeapparatet må ha kunnskap om regelverket for å kunne bistå brukere til å kunne gjøre seg kjent med denne muligheten for opphold i Norge.

Medlem av Det internasjonale forbundet av Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger

Postadresse:
Postboks 1 Grønland
0133 OSLO
Kontor adresse:
Hausmannsgt. 7

Telefon: 22 05 40 00
Telefaks: 22 05 40 40

Faktura adresse:
Norges Røde Kors
Postboks 2967
7438 Trondheim

Bankgiro: 8200 01 76318
Postgiro: 0809 5090444
Org.nr 864139442

Web adr. <http://www.redcross.no>
Mail adr. servicetorget@redcross.no

Våre erfaringer viser blant annet et udekket behov for råd og veiledning i forhold til disse bestemmelsene. Spesielt gjelder dette personer som trues med tilbakesendelse til opprinnelseslandet – av andre familiemedlemmer enn ektefellen i Norge.

De som ikke kjenner denne muligheten, men som blir returnert til hjemlandet av familie/sviger-familie eller nettverket i Norge, kan bli utsatt for livsfare. Ved en eventuell retur til hjemlandet kan de bli utsatt for nye tvangsekteskap eller andre alvorlige overgrep styrt av æreskodekser eller hevnhandlinger.

Om innhenting av vandelsopplysninger

Norges Røde Kors er av den oppfatning at problemstillinger knyttet til innhenting av vandelsopplysninger i forbindelse med behandling av søknad om opphold i Norge, kan vurderes på flere måter.

I utgangspunktet er vi av den oppfatning at å søke opphold i Norge for å gifte seg, er en handling som kan gjøres til gjenstand for en type vurdering på linje med andre typer undersøkelser som er vanlig etter norsk ekteskapslovgivning eller partnerskapslovgivning.

Det er eksempelvis ikke slik at en norsk mann som har utøvd vold mot en tidligere samboer eller ektefelle skal nektes å inngå nytt ekteskap i Norge. Lovforslagets § 95 om innhenting av vandelsopplysninger vil gjelde søkere fra den tredje verden og fra andre visumpliktige land og vil kunne medføre ulik praksis på feltet.

I Lovutvalgets kommentarer til forslag om bruk av vandelsopplysninger registrerer vi en gjennomgående kjønnsesifikk tilnærming til problemstillinger knyttet til vold og overgrep i denne sammenheng. Dette kommer blant annet tydelig til uttrykk i kapittel 8.5.4.6 hvor det foreslås at *"Ut fra formålet vil det for eksempel kunne være god grunn til å unnlate å foreta slik kontroll dersom referansepersonen er en kvinne."*

Hvis Lovutvalgets forslag *blir* gjennomført, bør det etter vår oppfatning vurderes hvorvidt man skal kunne innhente vandelsopplysninger for å beskytte herboende kvinne. Gjennom å undersøke herboende kvinnes vandel vil det blant annet framkomme om hun har flere ekteskap av kort varighet bak seg. En slik form for "serieekteskap" kan på den ene siden vitne om overgrep og tvang for å sikre opphold i Norge for en rekke søkere. På den annen side kan det vitne om at herboende kvinne utnytter menn av utenlandsk opprinnelse og eventuelt sikrer seg økonomisk gevinst av proforma-ekteskapene. En kjønnsnøytral tilnærming til innhenting av eventuelle vandelsopplysninger vil også kunne virke forebyggende ved inngåelse av partnerskap i forhold med elementer av ovennevnt karakter.

Om 21-års grense for familiegjenforening og familieetablering

Lovutvalget har fremmet nytt forslag om at begge partene må være 21 år for å søke familiegjenforening og familieetablering i Norge som et ledd i det forebyggende arbeidet med å redusere antall tvangsekteskap.

Våre erfaringer, blant annet fra Informasjonstelefonen om tvangsekteskap i regi av Røde Kors, viser imidlertid at mange tvangsekteskap skjer, uten at de kommende ektefellene er forberedt på ekteskap, under "ferieopphold" i hjemlandet. Videre registrerer vi at flere av de som benytter våre tjenester har blitt utsatt for tvangsgifte etter fylte 30 år.

I enkelte tilfeller vil også familier som ønsker å oppgå det norske regelverket kunne holde den bortgiftede tilbake under tvang i foreldrenes hjemland til alderskravet er oppfylt.

Imidlertid vil den foreslåtte aldersgrense på 21 år kunne medføre at de det gjelder har større mulighet til å skaffe seg utdanning. Unge mennesker som kan bli utsatt for tvangsekteskap vil, gjennom et slikt forslag, ha oppnådd større modenhet og selvstendighet i forhold til familien før ekteskap kommer på tale.

Om forlovelsesvisum

En innføring av forlovelsesvisum vil åpne for at søkerne kan få en større mulighet til å bli bedre kjent med hverandre før ekteskapsinngåelse. Spesielt kan dette få betydning i de tilfellene hvor ungdom frivillig går med på arrangert ekteskap.

Vi foreslår at det utarbeides rutiner som innebærer at alle personer som oppholder seg i Norge på forlovelsesvisum vil bli innkalt til obligatorisk samtale med den lokale politimyndighet. For å sikre best mulige rutiner i arbeidet med å bekjempe en rekke former for vold og overgrep, forslår vi at søker mottar informasjon om rutineinnkallelsen allerede før avreise fra hjemlandet. (Utenriksstasjonene).

Både herboende og søker må bli informert om disse rutinene, og det bør fremheves at det hviler et spesielt ansvar på herboende for å bidra til at søker møter på samtale hos lokale politimyndighet.

Sentralt i gjennomføringen av obligatorisk samtale med lokale politimyndighet er å sikre best mulig kommunikasjon mellom søker og lokale politimyndighet blant annet gjennom bruk av tolketjeneste.

Etter vår oppfatning bør samtalen først og fremst innehold informasjon om rettigheter og plikter i det norske samfunn. Dernest en lettfattelig oversikt over det offentlige og frivillige hjelpeapparat i Norge.

Et slikt informasjons- og oppfølgingsansvar vil medføre at man lettere vil kunne foreta en mer helhetlig vurdering av herboendes livssituasjon.

Tilsvarende vil en mer helhetlig vurdering av søkerens livssituasjon kunne bidra til å styrke søkerens reelle muligheter for hjemreise, hvis forholdet mellom partene opphører. Etter vår oppfatning vil også en slik helhetsvurdering i enkelte tilfeller kunne bidra til å lette litt på situasjonen for herboende gjennom også å stille visse krav til søkeren.

Ovennevnte samtale bør, etter vår oppfatning, finne sted uavhengig av referansepersonens og herboendes alder, jfr. 21-års grense for familiegjening og familieetablering

Med vennlig hilsen
for Norges Røde Kors

Jonas Gahr Støre
Generalsekretær

Vedlegg:
Notat om Røde Kors mandatet

Medlem av Det internasjonale forbundet av
Røde Kors- og Røde Halvmåneforeninger

